

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

Кізілова Любов Миколаївна

**ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У РОЗБУДОВІ
УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Проблеми розвитку системи публічного управління пов'язано з інтеграційними процесами та формуванням єдиного інформаційно-комунікаційного поля. Водночас, актуалізуються проблеми реформування адміністративно-територіального устрою як основи формування громадянського суспільства. Дослідження цієї проблеми обумовлене низкою об'єктивних факторів функціонування сучасних держав, їх модернізації, переходу до інформаційного суспільства. Це потребує посилення значення та ролі системи органів публічної влади як першоджерела суспільно-політичних перетворень й згуртування суспільства. На рівні з цим постає питання становлення громадянського суспільства, вдосконалення демократичних, самоврядних, самоуправлінських засад й розбудови саме місцевого самоврядування, як базису для розбудови української державності. Через це перед державою та суспільством постає потреба опрацювання питань пов'язаних із місцем державної влади та місцевого самоврядування у модернізації держави, а також пошуком шляхів оптимальної децентралізації влади та забезпечення демократизації суспільства. Відповідно, постає проблема поділу влади та розподілу владних повноважень. Цей процес надто гостро постає в Україні, оскільки для забезпечення широкої демократизації суспільного розвитку є ще доволі багато перешкод. Забезпечення балансу між органами державної влади та місцевим самоврядуванням, а також створення умов для діалогу між державою та суспільством має становити основу демократичних перетворень в цілому.

Вивчення проблеми взаємовідносин органів публічної влади в Україні дуже важливо, тому їй присвячено чимало праць українських і зарубіжних науковців, серед яких О. Гарань і С. Макєєв, В. Кравченко, В. Мокрий, М. Пухтинський, А. Ткачук, А. Черкасов та ін. Серед вчених, що безпосередньо досліджували державну владу та місцеве самоврядування, слід назвати імена К.Гаджієва, В.Графського, Л.Жидкова, І.Ісаєва, Н.Крашеніннікова, О.Лейста, В.Нарсеяна, Г.Семигіна, В.Халіпова та ін.

Водночас, відсутні системні дослідження проблем взаємодії державної влади і місцевого самоврядування як важливіша засада сталого розвитку України.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування шляхів оптимізації процесу взаємодії органів публічної влади в умовах модернізації української держави.

Для досягнення поставленої мети дослідження сформульовано такі *завдання*:

- узагальнити теоретичні засади та джерельну базу дослідження державної влади, місцевого самоврядування та принципів їх взаємодії;
- проаналізувати специфіку функціонування державної влади в умовах суспільних перетворень;
- визначити сучасні проблеми функціонування місцевого самоврядування в Україні;
- встановити тенденції поділу влади між державою та місцевим самоврядуванням в Україні;
- проаналізувати фактори стримання децентралізації в Україні та сформулювати перспективні напрямки взаємодії органів публічної влади в Україні.

Об'єкт дослідження – система органів публічної влади в Україні.

Предмет дослідження – процес взаємодії органів публічної влади в умовах розбудови української державності.

Методи дослідження. Багатоаспектність і складність предмету та об'єкту дослідження обумовили використання як загальнонаукових, так і спеціальних методів. Серед групи загальнонаукових методів дослідження найбільш використовуваними стали діалектичний, аналізу та синтезу, абстрагування та конкретизації, індукції та дедукції тощо. Емпіричне підкріплення отриманих теоретичних результатів стало можливим шляхом застосування аналізу нормативно-правових документів, а також практики поділу влади, владних повноважень, взаємовідносин державної влади та місцевого

самоврядування у сучасній Україні. Історичний метод дозволив здійснити ретроспективний аналіз теорій, форм та моделей державної влади, місцевого самоврядування, виявити загальне і специфічне у їх розвитку; аналітичний метод дозволив розглянути основні поняття і категорії дослідження, серед яких: «влада», «державна влада», «врядування», «місцеве самоврядування», «громадянське суспільство», «субсидіарність» та ін.; синергетичний метод надав можливості цілісного комплексного підходу до аналізу понять (феноменів) «державна влада» та «місцеве самоврядування», їх взаємозв'язку; за рахунок системного методу досліджувалися питання поділу влади та розподілу владних повноважень, єдності державного територіального, функціонального та інституціонального факторів місцевого самоврядування, трансформації моделей державного управління загалом, в тому числі і у сучасній Україні.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в обґрунтуванні перспективних напрямків оптимізації процесу взаємодії органів публічної влади в Україні на сучасному етапі державотворення та актуалізації проблемних питань розбудови місцевого самоврядування.

Практичне значення результатів магістерського дослідження обумовлене можливістю використання в органах публічної влади для створення сприятливих умов щодо покращення взаємин між органами державної влади та місцевого самоврядування, забезпечення діалогу між ними та суспільством.

Публікації. Матеріали дослідження частково були представлені у тезах доповіді до Науково-практичної конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?» в рамках Всеукраїнської щорічної науково-методичної конференції «Могилянські читання – 2019».

Структура роботи відповідає поставленій цілі та завданням. Дослідження складається з переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів (шести підрозділів), висновків, списку використаних джерел (95 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 98 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформувано мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У **першому розділі «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ»** узагальнено теоретичні засади та джерельну базу дослідження державної влади, місцевого самоврядування та принципів їх взаємодії.

У **підрозділі 1.1. «Державна влада та місцеве самоврядування як об'єкт дослідження»** визначається понятійно-категоріальний апарат дослідження державної влади та місцевого самоврядування.

Визначено, що ДВ покликана забезпечити інтегральну єдність суспільства навколо стратегічних завдань і процесів його розвитку, адже суспільство не просто складається з окремих особистостей, що мають різні інтереси, цілі, уподобання і т.ін., але і з різного характеру соціальних груп. Тобто, суспільства абсолютно ніколи не є однорідними, а тому і завдання ДВ максимально інтегрувати суспільство, забезпечити його сталий розвиток. Часто самоврядування базується на поєднанні державницької і громадянської теорій, що в науковому плані іменують як муніципальний дуалізм. Мають на увазі те, що, мовляв, самоврядування, як таке, є суверенним лише у виконанні суто громадянських справ (справ місцевого, регіонального значення), однак, реалізуючи державну політику, самоврядування є специфічною складовою ланкою державного механізму. Відтак, МС реально, з одного боку, реалізує (має) власні повноваження, а, з іншого боку, це повноваження, делеговані державою. У залежності від того, як вони «врівноважені», максимально дієвим є і МС.

Стосовно децентралізації, треба брати до уваги, що вона має два головних типи: 1) адміністративний тип. Його ще називають бюрократичним, бо під ним мають на увазі функціонування окремих інститутів намісництва. Ці інституції, хоча і призначаються державою, певним чином діють незалежно (в межах своєї власної компетенції). Також цей процес називають деконцентрацією влади; 2) демократичний тип децентралізації. Для такого типу децентралізації потребується достатньо розгалужена система МС. Тобто, державні справи на місцях вирішуються не зусиллями представників центральних органів влади, а тими особами, що обрані місцевим населенням, громадою.

У підрозділі 1.2. «Джерельна база дослідження взаємодії органів публічної влади» визначено, що основними джерелами теоретичного дослідження ОПВ, їх взаємовідносин є: монографії; навчальні посібники; окремі публікації; електронні видання; нормативно-правові документи і т.ін. Оскільки таких джерел досить багато, їх можна було б класифікувати найперше у такий спосіб:

а) загальнотеоретичні видання щодо держав, суспільств, взаємин людини (громадянина) і держави; ДП; державного управління тощо;

б) література, що стосується загальних проблем ДВ та МС, їх взаємин (правова, політична, соціальна і інші основи взаємодії центральної влади і МС);

в) література, пов'язана з багатьма аспектами поділу влади та розподілу владних повноважень в країнах з різними політичними системами і режимами;

г) спеціальні публікації, що стосуються механізмів, процесів децентралізації влади, демократизації суспільного життя, субсидіарності тощо.

З усіх проблем становлення в Україні нової політичної системи, формування нової моделі ДП, чи не найсуттєвішою є проблема парламентаризму, оскільки уся система організації ДВ саме на основі діяльності парламенту і ґрунтується. Найбільш помітними в цьому плані є праці таких українських вчених як В.Аверьянов, В.Шаповал, В.Якущик, Р.Павленко. Історико-правові аспекти ДП та МС досліджуються у працях В.Горбачова, С.В.Шевчука, В.М.Баранчук, О.В.Батанова, П.М.Ткачук, О.М.Титаренка, В.А.Устименка та ін. На сьогодні є досить великий об'єм спеціальної наукової літератури, що пов'язана з питаннями МС як за рубежом (А.Генріх, Р.Гнейст, Р.Моль, Г.Спенсер, А.Токвіль, Л.Штейн та ін.), так і в Україні (В.Авер'янов, П.Біленчук, І.Бутко, І.Козюра, В.Куйбіда, В.Малиновський, П.Надолішний, Н.Нижник, А.Ткачук, М.Пухтинський та ін.).

Спеціальну наукову літературу з питань і проблем становлення, інституалізації та розвитку МС в Україні можна подати у такий спосіб:

- загальні проблеми МС (В.Денисенко, В.Куйбіда, М.Лациба та ін.);

- моделі МС (К.Вакарчук, О.Євтушенко, В.Наконечний та ін.);

- політико-правові засади функціонування органів МС (О.Батанов, Ю.Ковбасюк);

- децентралізація політичної влади (Р.Колишко, Т.Костюк, П.Шляхтун);

- можливості та шляхи впливу громадянського сектору на ефективність МС (І.Дробуш, М.Лациба, Н.Чорна);

- зарубіжний досвід функціонування систем МС (В.Грובה, О.Новікова, Т.Безверхнюк, Я.Малик, В.Реутов, А.Чиркін).

У другому розділі «ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ» проаналізовано специфіку функціонування державної влади в умовах суспільних перетворень та визначено сучасні проблеми функціонування місцевого самоврядування в Україні.

У підрозділі 2.1. «Специфіка функціонування державної влади в умовах суспільних перетворень» визначено базові ознаки політичної влади загалом:

а) асиметричність. Йдеться про властивість, що не просто характеризує домінування волі певного владарюючого суб'єкта та нерівність його статусу порівняно зі статусами підлеглих суб'єктів, але й відображає розбіжності їх можливостей, ресурсів, прав, повноважень та ін.;

б) інверсійність – риса, яка обумовлює постійний опір підвладних об'єктів щодо дій суб'єктів владарювання, внаслідок чого суб'єкт і об'єкт влади можуть помінятися місцями, а їхні статуси не є незмінними;

в) комбінований характер влади (владна взаємодія – це перетин зусиль та волі);

г) ресурсність (запорука функціонування влади);

г) кумулятивність (орієнтація суб'єктів влади на власні інтереси, а не на потреби партнера);

д) конструюючі властивості влади

ДВ існує не лише фактично у всіх сферах суспільства, але й на трьох основних рівнях соціальної структури цього суспільства:

1) суспільному (він охоплює найскладніші соціальні і політичні відносини);

2) публічному (асоціативному, це відносини між громадськими організаціями, союзами і т.ін.);

3) особистому (в малих групах).

Перераховані відносини є надто специфічними і особливими. Піраміда влади умовно може бути вибудована таким чином (рис. 1).

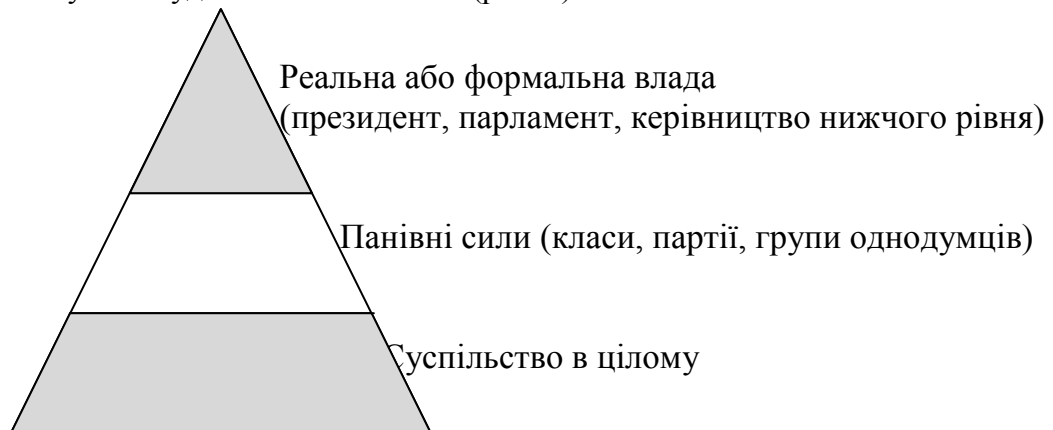

Рис. .1. Піраміда влади

Серед основних функцій політичної влади при цьому наступні:

а) формування політичної системи суспільства;

б) організація політичного життя – політичних відносин, що стосуються усіх соціальних, політичних і т.ін. структур суспільства;

в) керівництво органами влади (їх взаємодією). ДВ виявляє себе як у внутрішньому, так і зовнішньому відношеннях, тобто всередині країни і поза її межами.

У підрозділі 2.2. «Сучасні проблеми функціонування місцевого самоврядування в Україні» з'ясовано, що МС в Україні має власні витoki, генезу, традиції і специфічні ознаки, які обов'язково слід брати до уваги. Саме те, що Україна з давніх-давен мала сильну ідеологію колективізму, самоврядні традиції, організації колективного життя, це є хорошою основою його формування сьогодні.

Феномен «самоврядування» неоднозначний, це:

а) право на внутрішнє управління людьми своїми місцевими справами;

б) право вирішувати справи внутрішнього управління за власними законами в межах національної території;

в) автономія.

Звідси дослідниками робляться такі висновки:

- по-перше, МС є однією з невід'ємних частин влади, владних повноважень, що повинно розглядатися в контексті конкретного суспільства (держави), часу, соціально-економічних та інших складових;

- по-друге, МС – це право також і реальна здатність органів МС регламентувати значну частину публічних справ і управляти ними, діючи в межах закону, на свою відповідальність і в інтересах МС. У свою чергу органи місцевого МС – це виборні та інші

органи, наділені повноваженнями щодо вирішення питань місцевого значення і не входять у систему органів ДВ;

- по-третє, МС означає право і спроможність місцевої влади, в межах закону, здійснювати регулювання і управління суттєвою часткою державних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення;

- по-четверте, це право здійснюється радами або зборами, члени яких вільно обираються таємним голосуванням на основі прямого, рівного загального виборчого права і які можуть мати підзвітні їм виконавчі органи.

У третьому розділі «ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У РОЗБУДОВІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ» встановлено тенденції поділу влади між державою та місцевим самоврядуванням в Україні, а також проаналізовано фактори стримання децентралізації в Україні та сформулювати перспективні напрямки взаємодії органів публічної влади в Україні.

У підрозділі 3.1. «Тенденції поділу влади між державою та місцевим самоврядуванням» зазначається, що складові елементи будь-якої соціальної системи не можуть абсолютно «покинути» соціальну систему, залежну від центру, оскільки вони в такому випадку просто неспроможні вижити. Відтак, знову ж таки, постає питання узгодження відносин (центру і регіонів) на засадах оптимальної раціональності, основу якої становлять інтереси людини, групи, громади, соціуму. Ідеальним варіантом функціонування принципу субсидіарності стосовно влади, є такий, коли повноваження регіону передаються центру за умови, що вони в такому випадку будуть щонайрезультативніше реалізовані. Але й у такому випадку (це – ідеальний варіант) такі повноваження мають бути максимально близькі, зрозумілі, цінні для громадянина. Принцип поділу влади – це специфічний принцип розмежування функцій в єдиній системі ДВ, коли три гілки влади (особливо – судова), діючи максимально самостійно, врівноважують одна одну, забезпечуючи реалізацію державної політики в цілому.

До важливих елементів стримань і противаг варто віднести також контрольні функції окремих гілок влади, роль Президента країни у здійсненні законодавчого процесу. Так, контрольні функції і повноваження парламентів світу головним чином пов'язані із діяльністю виконавчої влади і зводяться до контролю над:

- а) виконанням законів органами виконавчої влади різних рівнів;
- б) виконанням урядових програм;
- в) виконанням державного бюджету;
- г) діяльністю посадових осіб виконавчої влади;
- г) діяльністю органів МС [90, с.321].

Будь-які, а понад усе, радикальні зміни до відносин між гілками влади, до розподілу владних повноважень в Україні не можуть і не повинні здійснюватися без свідомого, виваженого підходу до їх запровадження, а, головне, без турботи про стабільність ДВ в цілому.

У підрозділі 3.2. «Перспективи модернізації місцевого самоврядування на сучасному етапі державотворення» на основі проведеного аналізу робиться висновок, що формуванню дієвого МС загалом і в Україні, зокрема, цілісно заважає декілька об'єктивного характеру причин. Усі вони виходять з недосконалості взаємин держави і громадянського суспільства. Цьому можна назвати такі причини:

- велика кількість наукових розробок моделі вітчизняного самоврядування з урахуванням як власного, так і світового, найперше європейського досвіду такого самоврядування за умов фактичної відсутності чіткого плану дій;
- недостатній рівень правового вирішення та забезпечення проблеми;
- низький рівень підготовленості місцевих громад до самостійного розв'язання регіональних справ і проблем;

- наявність достатньо міцних позицій і залишків в українському суспільстві колишніх командно-адміністративних методів управління державами і місцевими справами;

- недостатнє фінансово-матеріальне та інше забезпечення МС та ін.

В процесі аналізу специфіки функціонування органів МС до уваги мають братися в першу чергу такі фактори:

- історичний;
- політичний;
- соціально-економічний;
- соціокультурний;
- технологічний.

Останній найпомітніше обумовлений розвитком сучасних інформаційних технологій взагалі та інформаційно-комунікативних систем, зокрема.

Таким чином основними засадами суттєвої модернізації МС є:

- децентралізація ДВ;
- максимальна демократизація МС;
- розвиток громадянського суспільства та посилення за його рахунок самоврядних засад ТГ.

Вирішення проблем розвитку МС вбачається шляхом:

- здійснення реформи АТУ на місцевому та регіональному рівнях організації влади, розв'язання проблем стратегічного планування розвитку територій;
- налагодження співробітництва місцевих органів влади, неурядових організацій, бізнесових структур;
- удосконалення статусу органів МС, чіткого розподілу повноважень місцевих державних адміністрацій і МС.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі вирішується актуальне наукове завдання, що полягає в теоретичному обґрунтуванні шляхів оптимізації процесу взаємодії органів публічної влади в умовах модернізації української держави. Отримані результати дослідження дозволяють сформулювати наступні висновки:

1. На основі узагальнення теоретичних засад доведено, що взаємодія центру і регіонів – важливіша умова забезпечення єдності і цілісності держави, суспільства. Обґрунтовується теза про те, що ДВ покликана забезпечити інтегральну єдність суспільства навколо реалізації стратегічних завдань і процесів його розвитку за усієї його неоднорідності: соціальної, національної, ментальної, культурно-духовної і т.ін. Визначено, що феномен МС слід розглядати в контексті регіоналізму, «регіональних стратегій розвитку», «багаторівневої демократії», «субсидіарності», «децентралізації влади». Підкреслюється, що такі демократичні процеси мають сприяти забезпеченню плідної співпраці ДВ і МС, єдності і цілісності держави за будь-якого характеру її політичної системи.

Визначено, що важливу роль в процесі взаємодії ОПВ відіграють комунікаційні механізми, специфіка регіональної політики, окрім того, важливе значення у реалізації ДП загалом відіграють ТГ. Підкреслюється особлива роль у налагодженні взаємин громадян з державою, держави і місцевих громад, громадських об'єднань, громадських організацій, усього громадянського суспільства. Взаємини ОПВ завжди є такими, яким є дане суспільство за своєю політичною системою, політичним режимом, станом розвитку демократії, станом сформованості громадянського суспільства. Тобто, при аналізі вище означених процесів в сучасній Україні, слід брати до уваги те, що українська держава, суспільство знаходяться в специфічному перехідному, трансформаційному стані, мають не до кінця сформовані ДВ, громадський сектор. Неврегульованими поки що є і багато

процесів економічного, політичного, соціального і т.ін. характеру як на національному так і геополітичному рівнях, що ускладнюють взаємодію ОПВ, гальмують цей процес на шляху його демократичного розвитку.

2. На основі проведеного аналізу визначено, що суть, зміст, специфіку влади, ДВ, політичної влади варто розглядати з урахуванням історичних особливостей, специфіки формування окремих суспільств, політичних систем і політичних режимів, що існують у окремо взятих країнах. Підкреслюється, що державна влада – це матеріалізована свобода економічно панівного класу, що охоплює всю державу й усіх громадян. Розкривається характер феномену «державна влада», підкреслюється та принципова особливість, що природа політичної, ДВ завжди змінюється в залежності від реальних взаємин держави і суспільства на конкретному історичному етапі їх функціонування.

Надано характеристику наявним базовим засадам ДВ. На основі цього підкреслюється те, що найсуттєвішими ознаками ДВ є її легітимність і суверенітет, а також акцентується увага на тому, що стосовно феномену «державна влада» залишаються далеко не дослідженими такі аспекти як «примус-підпорядкування» у владі, «сила, воля, насилля і т.ін.» у владі. Розглядаються і пояснюються проблеми обмеження державного суверенітету у зв'язку з узгодженням міжнародного і внутрішнього життя країн. Вказується на те, що ДВ в будь-якій країні – це, власне, «дві влади» – державна і муніципальна, і саме від врегулювання їх взаємодії найсуттєвішим чином залежить дієвість ДВ як цілісного соціального феномену. Детально аналізуються механізми державної влади та класичний поділ влади і розподіл владних повноважень між основними її гілками, підкреслюючи, що нерідко фахівці виділяють також контрольно-наглядову та президентську владу. Доводиться, що з перших років незалежності України стосовно державної влади надто гостро постали питання не лише її легітимності, суверенності але й прозорості і публічності, забезпечити які без демократизації, децентралізації такої влади практично неможливо.

3. Визначено, що формування та функціонування МС обумовлене:

- а) географічним положенням ТГ;
- б) величиною, конфігурацією окремої ТГ;
- в) політико-територіальним устроєм конкретної країни;
- г) характером і особливостями територіальної організації конкретного суспільства.

Визначено, що МС цілком можна характеризувати як «відносно самостійний інститут влади», що організаційно відособлений від системи ДВ. Впродовж багатьох років сформувалися і викристалізувалися декілька найбільш популярних теорій МС, серед яких в першу чергу виділяють: юридичну; державну; господарську; соціально-класову; органічну. Основу цих теорій становлять політичні системи, політичні режими, що існують у державах (країнах), системи влади та системи ДУ.

Доведено положення про те, що розвиток МС є базисом демократичного суспільного розвитку загалом тому, що «суперечність між державою і громадянином вирішується на користь громадянина». Подальша еволюція МС має розглядатися в контексті таких основних системоутворюючих факторів: історичний; політичний; соціально-економічний; соціокультурний; технологічний.

Визначено, що МС може бути таким, якою є за своїм характером демократія: правова; захисна; процедурна; елітарна; учасницька. Серед цих видів демократії для формування МС у сучасній Україні найбільш вагомими є правова і учасницька. Перша, пов'язана з правами людини, а друга, пов'язана з участю людини, громадянина у всіх державотворчих процесах. Підкреслюється, що МС не слід ототожнювати з ДУ. Робиться акцент на правових основа МС та активному розвитку громадської ініціативи, посиленні ролі і авторитету громадянського суспільства в управлінні державою.

4. Встановлено основні етапи реалізації принципу поділу влади та розподілу владних повноважень у сучасній Україні. Встановлено, що дієвий поділ влади, розподіл владних повноважень неможливий, особливо у суспільствах перехідного,

трансформаційного стану, в тому числі і в сучасній Україні, без використання усієї системи стримувань і противаг. Така система, як «розчленування», «розщеплення» державної влади, водночас є неодмінною умовою забезпечення її цілісності, що, найперше, стратегії суспільного розвитку. З'ясовано специфіку поділу влади та розподілу владних повноважень у Англії, Франції, Німеччині, Іспанії. Концептуально розглядаються специфічні особливості взаємин основних гілок влади в сучасній Україні, поділ влади і розподіл владних повноважень по вертикалі і горизонталі.

Обґрунтовується, що поділ влади, розподіл владних повноважень – це процеси, що реально забезпечують сталий суспільний розвиток, найповніше забезпечення потреб людини, групи, соціуму, зберігають суспільства від надмірних, загрозливих протиріч, конфліктів, протистоянь тощо. Йдеться про такі феномени як «субсидіарність», децентралізація та демократизація влади, владних відносин, взаємодія різноманітних суспільно-політичних процесів. Підкреслюється, що за будь-якого поділу влади, розподілу владних повноважень у державі має діяти субсидіарна відповідальність, підконтрольність влади народу. Тут мають працювати єдина державна політика, конкуренція професіоналізму і компетентності.

5. На основі аналізу визначено основні гальмівні фактори на шляху реформування адміністративно-територіального устрою:

- 1) недостатнє правове забезпечення такого реформування;
- 2) недостатня підготовленість до реформування місцевих громад;
- 3) залишки в українському суспільстві командно-адміністративних методів управління;
- 4) недостатнє фінансово-матеріальне забезпечення МС.

Доведено, що на шляху демократизації МС, а, відтак, і усього суспільно-політичного життя в Україні слід брати до уваги не лише кращий світовий досвід у розв'язанні цих питань, але й обов'язково враховувати такі фактори появи, формування і вдосконалення МС як: історичний; політичний; соціально-економічний; соціокультурний; технологічний. Важливішими факторами модернізації МС є: розвиток і розширення повноважень, функцій територіальних громад; максимальне розширення співпраці і громадянської співпраці держави і громадянського суспільства, де обидва суб'єкти державотворення мають діяти в інтересах людини і держави. Доведено, що у розбудові взаємодії між органами публічної влади сьогодні на перший план вийшла людина з усіма її психологічними, моральними і іншими якостями. Не лише у суспільно-виробничих, але головним чином у соціальних відносинах, особливо на рівні держава – громадянське суспільство, вище згадані процеси мають сьогодні виключно важливе значення. Соціальний діалог у нових його якісних вимірах постав як важливіша засада відтворення людського капіталу загалом, а, відтак, є основою складних трансформаційних процесів, що обумовлюють поступальний розвиток суспільства загалом.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

Кізілова Л.М. Пріоритетні напрямки впровадження європейського досвіду децентралізації влади // Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС? : Науково-практична конференція : тези доп., Миколаїв, 2 грудня 2019 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв, 2019. – С. 307-310.

АНОТАЦІЇ

Кізілова Л.М. Взаємодія органів публічної влади у розбудові української державності. – На правах рукопису.

Магістерську роботу присвячено теоретичному обґрунтуванню шляхів оптимізації процесу взаємодії органів публічної влади в умовах модернізації української держави. У роботі доведено, що взаємодія центру і регіонів – важливіша умова забезпечення єдності і цілісності держави, суспільства. Обґрунтовується теза про те, що ДВ покликана забезпечити інтегральну єдність суспільства навколо реалізації стратегічних завдань і процесів його розвитку за усієї його неоднорідності: соціальної, національної, ментальної, культурно-духовної і т.ін. Визначено, що важливу роль в процесі взаємодії ДВ і МС відіграють комунікаційні механізми, специфіка регіональної політики, окрім того, важливе значення у реалізації ДП загалом відіграють територіальні громади. Підкреслюється особлива роль у налагодженні взаємин громадян з державою, держави і місцевих громад, громадських об'єднань, громадських організацій, усього громадянського суспільства. Визначено, що суть, зміст, специфіку влади, ДВ, політичної влади варто розглядати з урахуванням історичних особливостей, специфіки формування окремих суспільств, політичних систем і політичних режимів, що існують у окремо взятих країнах. Надано характеристику наявним базовим засадам ДВ. На основі цього підкреслюється те, що найсуттєвішими ознаками ДВ є її легітимність і суверенітет, а також акцентується увага на тому, що стосовно феномену «державна влада» залишаються далеко не дослідженими такі аспекти як «примус-підпорядкування» у владі, «сила, воля, насилля і т.ін.» у владі. Обґрунтовується, що поділ влади, розподіл владних повноважень – це процеси, що реально забезпечують сталий суспільний розвиток, найповніше забезпечення потреб людини, групи, соціуму, зберігають суспільства від надмірних, загрозливих протиріч, конфліктів, протистоянь тощо. Акцентується увага на тому, що дієвий поділ влади, розподіл владних повноважень неможливий, особливо у суспільствах перехідного стану, в тому числі і в сучасній Україні, без використання усієї системи стримань і противаг. Доводиться, що на шляху демократизації МС, а, відтак, і усього суспільно-політичного життя в Україні слід брати до уваги не лише кращий світовий досвід у розв'язанні цих питань, але й обов'язково враховувати такі фактори появи, формування і вдосконалення МС як: історичний; політичний; соціально-економічний; соціокультурний; технологічний.

Ключові слова: державна влада, місцеве самоврядування, субсидіарність, децентралізація, адміністративно-територіальний устрій.

Kizilova L.M. Interaction of Public Authorities in the Development of Ukrainian Statehood. - On the rights of the manuscript.

The master's thesis is devoted to theoretical substantiation of ways of optimization of the process of interaction of public authorities in the conditions of modernization of the Ukrainian state. In the work it is proved that the interaction of the center and the regions is a more important condition for ensuring the unity and integrity of the state and society. The thesis is substantiated that DV is designed to ensure the integral unity of the society around the realization of strategic tasks and processes of its development in all its heterogeneity: social, national, mental, cultural and spiritual, etc. It is determined that communication mechanisms play an important role in the process of interaction between DCs and CUs, the specificity of regional policy, in addition, territorial communities play an important role in the implementation of DPs. The special role in establishing relations of citizens with the state, the state and local communities, public associations, non-governmental organizations, the whole civil society is emphasized. It is determined that the essence, content, specifics of the government, the state of the art, the political power should be considered taking into account the historical peculiarities, the peculiarities of the formation of individual societies, political systems and political regimes existing in individual countries. Characterization of existing basic principles of DV is given. On this basis it is emphasized that the most essential features of the DV are its legitimacy and

sovereignty, and attention is drawn to the fact that aspects such as "coercion-subordination" in power, "power, will, violence, etc." in power. It is substantiated that the separation of powers, the distribution of powers are processes that actually ensure sustainable social development, fully meet the needs of a person, group, society, keep societies from excessive, threatening contradictions, conflicts, confrontations, etc. Attention is drawn to the fact that an effective separation of powers, the distribution of powers is impossible, especially in societies in transition, including in modern Ukraine, without using the whole system of checks and balances. It is argued that in the path of democratization of the CU and, consequently, of all socio-political life in Ukraine, not only the best world experience in solving these issues should be taken into account, but also such factors of appearance, formation and perfection of the CU should be taken into account. as: historical; political; socio-economic; socio-cultural; technological.

Keywords: state power, local self-government, subsidiarity, decentralization, administrative-territorial structure.